

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **nezl. T.F. P.**
zastoupeného PhDr. H.P., jakožto zákonnou zástupkyní
bytem tamtéž,
právně zastoupeného JUDr. Pavlem Juchelkou, advokátem
sídlem Sady Svobody 448/4, 746 01 Opava

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 11.4.2017, sp. zn. SZ/MPSV-2017/65952-923, č.j. MPSV-2017/78670-923, o dávce mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Návrh zákonné zástupkyně nezl. žalobce, aby advokát JUDr. Pavel Juchelka byl zproštěn povinnosti zastupovat nezletilého žalobce v tomto řízení, **se zamítá.**

IV. Odměna advokáta JUDr. Pavla Juchelky **se určuje** částkou 4 719 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 60 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 11.4.2017, sp. zn. SZ/MPSV-2017/65952-923, č.j. MPSV-2017/78670-923 žalované Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky zamítlo odvolání zákonné zástupkyně nezl. žalobce a potvrdilo rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 24.2.2017, č.j. 22024/2017/OPA. Tímto rozhodnutím nebyla nezl. žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí, a to na úhradu nákladů na školní pomůcky.
2. Zákonná zástupkyně nezl. žalobce podala proti shora citovanému rozhodnutí žalovaného včasnou žalobu, ve které zároveň požádala, aby nezl. žalobci byl ustanoven zástupce z řad advokátů. Žalobu odůvodnila tím, že „správní orgán věc nesprávně právně posoudil a žádost o MOP zamítl, když aplikoval diskriminační kritéria, která vůči ostatním žadatelům nacházejícím se v obdobném postavení jako nezl. žalobce neaplikoval. Porušil tak rovnost před zákonem“. Na výzvu krajského soudu pak v průběhu řízení ustanovený právní zástupce nezl. žalobce doplnil a opravil podanou žalobu tak, že žalovaný porušil ust. § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, v platném znění, neboť při svém rozhodování nedbal na základní zásady činností správních orgánů a porušil je, neboť jím přijaté řešení nebylo v souladu s veřejným zájmem a zcela neodpovídalo okolnostem daného případu. Žalobce je přesvědčen, že žalovaný při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů rozhodl odlišně. Protože celkové sociální a majetkové poměry nezl. žalobce neumožňují uspokojení jeho základních životních potřeb, a to na nejnížší společensky přijatelné úrovni, má k překonání této finanční tísně sloužit mimořádná okamžitá pomoc podle příslušných právních předpisů v hmotné nouzi. Žalobce nezvládá pokrytí výdajů spojených se svým vzděláním, mezi které spadají i náklady na zájmové kroužky, lyžařský výcvik a odborné tábory. Žalobce i jeho zákonná zástupkyně mají upřímnou snahu, aby se žalobce nadále soustavným studiem v Mendelově gymnáziu v Opavě připravoval na své budoucí povolání, a aby mu to společnost umožnila; proto požadoval úhradu školních pomůcek a nákladů spojených se svým studiem. Žalobce je proto přesvědčen, že splnil podmínky mimořádné okamžité pomoci, a že je osobou, která se nachází v hmotné nouzi podle § 2 zákona č. 111/2006 Sb. v platném znění, a že tedy splňuje podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc podle ust. § 36 a § 37 téhož zákona.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Zdůraznil, že dávka pomoci v hmotné nouzi – mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou a nenárokovou. Odkázal na spisovou dokumentaci správního orgánu I. stupně, ze které vyplývá, že žalobce nevyužil možnost získat finanční prostředky ze spolku G.H.O. St. ve výši 3 000 Kč, které mohl použít na náklady spojené s nástupem na gymnázium. Jelikož žalobce v osobě zákonného zástupce zaslal finanční prostředky z morálních důvodů zpět na účet spolku, správní orgán I. stupně tento postup vyhodnotil tak, že se nesnažil řešit svou situaci vlastními silami a v řízení ani neprokázal, že by pro něj poskytnutí datu znamenalo nucené snášení zásahů do soukromí rodiny. Navíc v době, kdy o této dávce rozhodoval žalovaný, byl batoh, na který žalobce svou žádost o poskytnutí mimořádné okamžité pomoci zúžil, již zakoupen.
4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 11.4.2017, sp. zn. SZ/MPSV-2017/65952-923, č.j. MPSV-2017/78670-923 a z obsahu správního spisu žalovaného téže spisové značky, jakož i správního spisu Úřadu práce ČR – Krajské pobočky Ostrava, č.j.: 22024/2017/OPA, sp. zn.: UP/173988/2016/Hn, a poté dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Při řízení o žalobě žalobkyně vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. soudního

řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalovaného v souladu s ust. § 75 s.ř.s.

5. Z hlediska skutkových zjištění vyplývajících ze správního spisu správního orgánu I. stupně vzal v daném případě krajský soud za prokázáno, že zákonná zástupkyně nezl. žalobce podala dne 14.9.2016 žádost o mimořádnou okamžitou pomoc, kterou odůvodnila vysokými náklady na školní pomůcky v souvislosti se zahájením studia I. ročníku Mendelova gymnázia, a to na učebnici anglického jazyka ve výši 500 Kč, pracovní sešity á 70 Kč, požadavkem nákupu zopcové flétny při hudební výchově, příspěvkem SRPŠ ve výši 600 Kč, jízdenkou ve výši 841 Kč, obuvi do tělesné výchovy 300 Kč a batoh ve výši 500 Kč. Přípisem ze dne 19.9.2016 byla zákonná zástupkyně nezl. žalobce vyzvána, aby doložila správnímu orgánu I. stupně seznam pomůcek, které jsou nutné pro nástup na gymnázium a potvrzení gymnázia, že neposkytuje bezplatné zapůjčení učebnic. Zákonná zástupkyně na tuto výzvu předložila sdělení ředitele Mendelova gymnázia v Opavě, v němž potvrdil, že nezl. žalobce je žákem I. ročníku tohoto gymnázia, a v němž dále uvedl, že knihy dostává žák zdarma, kromě učebnice angličtiny, která stojí 500 Kč a pracovního sešitu do jazyka českého za 70 Kč. Flétnu, kterou potřebují žáci do hudební výchovy, si může zapůjčit u Mgr. L. S. Je nutno zakoupit sešity, psací potřeby a cvičební úbor do tělesné výchovy. Elektronickým podáním ze dne 24.10.2016 požádala zákonná zástupkyně nezl. žalobce, aby správní orgán I. stupně přerušil řízení ve věci žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc s tím, že hodlá předložit listiny prokazující, že učebnici anglického jazyka má škola poskytovat bezplatně, a že informace školy sdělené správními orgány jsou nepravdivé. Její žádosti prvostupňový správní orgán vyhověl a usnesením ze dne 27.10.2016 řízení přerušil. Následně dne 11.1.2017 učinil Úřad práce ČR dotaz na Mendelovo gymnázium, zda je zákonná zástupkyně nezl. žalobce povinna hradit učebnici angličtiny a pracovní sešit do českého jazyka (500 Kč + 70 Kč), tedy zda tyto učební pomůcky jsou zařazeny v příslušném věstníku MSMT mezi bezplatně poskytovanými či nikoliv. Zároveň bylo gymnázium požádáno o informaci, zda byla zákonná zástupkyně seznámena s možností řešení její situace prostřednictvím sociálního stipendia „G.H.O. St.“, a pokud ano, zda této možnosti využila. Na tento dotaz odpověděl správnímu orgánu I. stupně ředitel Mendelova gymnázia v Opavě přípisem ze dne 23.1.2017, v němž sdělil, že knihu a pracovní sešit má nezl. žalobce zapůjčen školou, že pracovní sešit jazyka českého stál 60 Kč, přičemž tato částka byla v září zaplacená, a že zákonná zástupkyně byla seznámena s možností řešení její situace prostřednictvím spolku G.H.O. St., a že prostřednictvím svého syna dne 23.1.2017 převzala částku 3 000 Kč. K této informaci byl připojen výdajový pokladní doklad ze dne 23.1.2017 na částku 3 000 Kč, na němž je jako příjemce uveden nezl. žalobce. Dne 21.2.2017 se zákonná zástupkyně nezl. žalobce vyjádřila k podkladům pro vydání rozhodnutí tak, že částka 3 000 Kč od spolku G.H.O. St. byla vrácena dne 14.2.2017 na účet sdružení z důvodů morálních – nepřijatelnosti datu s ohledem na některé členy spolku a neschopnost spolku chránit osobní údaje a identitu obdarovaných. Dále uvedla, že spolek není narozdíl od správního orgánu vázán povinností mlčenlivosti a přijetím daru by byla nucena snášet zásah do soukromí rodiny. Dodala, že zásadně nesouhlasí s tím, že by „žebrání“ mělo být posuzováno jako „snaha o zvýšení příjmů vlastním přičiněním“. Jestliže stát garantuje pomoc osobám v hmotné nouzi, měl by tuto pomoc zajistit sám při respektování základních práv (na ochranu soukromí osobních údajů, soukromí a majetkových poměrů). Navrhla provedení důkazů starým a novým batohem, kdy nový batoh musel být pořízen pro přepravu učebních pomůcek do školy a náklady ve výši 499 Kč na jeho pořízení byly tedy nutné. Dle protokolu o ústním jednání před Úřadem práce ČR se zákonná zástupkyně nezl. žalobce dostavila dne 24.2.2017 k ohledání školního batohu nezletilého s tím, že doložila starý červený batoh, který je malý a nevyhovující a nový modrý velký batoh, vhodnější pro větší počet učebnic. Na to Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Opava, vydal dne 24.2.2017 rozhodnutí, kterým nezl. žalobci dávku mimořádná okamžitá pomoc na úhradu odůvodněných nákladů dítěte a zajištění nezbytných činností sociálně-právní ochrany dětí nepřiznal. Součástí správního spisu je také odvolání zákonné zástupkyně proti tomuto

rozhodnutí ze dne 3.3.2017, o kterém, jak je shora uvedeno, rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím.

6. Podle ust. § 2 odst. 5 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.
7. Podle ust. § 36 odst. 1 písm. b) téhož zákona, nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.
8. Podle ust. § 37 písm. d) citovaného zákona, výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 5 písm. b) nebo c) se stanoví až do výše nákladů uvedených v § 2 odst. 5 písm. b) nebo c), s tím, že součet dávek poskytnutých podle každého z těchto ustanovení, nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce.
9. Krajský soud především připomíná, že v souladu s ust. § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, tedy v rozsahu žalobních námitek tak, jak byly uvedeny v doplnění a opravě žaloby zákonné zástupkyně nezl. žalobce podáním jeho právního zástupce ze dne 16.1.2018. V obecné rovině musí krajský soud především konstatovat, že mimořádná okamžitá pomoc je dávka, která je poskytována mimo podmínky nároku zbývajících dvou dávek v systému hmotné nouze podle zákona č. 111/2006 Sb. v platném znění (tj. mimo příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení). Jejím zásadním účelem je řešit mimořádným způsobem a okamžitě vzniklou situaci. Nutno ovšem zdůraznit, že dávka v hmotné nouze mimořádná okamžitá pomoc je poslední záchrannou sítí celého systému sociální péče, jejímž účelem je zabezpečit, aby nikdo, kdo se ocitl v nepříznivé situaci, nebyl mimo dosah systému jen proto, že nesplnil z určitých důvodů podmínky pro vznik nároku na některé z dávek sociálního zabezpečení. Smyslem zákona o pomoci v hmotné nouzi je tedy především řešit náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace, se kterými není fyzická osoba schopna se vypořádat s ohledem na svoje majetkové poměry. Vždy je proto třeba komplexně hodnotit konkrétní situaci žadatele o dávku a přihlížet ke všem relevantním skutečnostem. V duchu těchto zásad posoudil krajský soud žalobní námitky nezl. žalobce uvedené v podání jeho právního zástupce ze dne 16.1.2018 a dospěl k závěru, že nejsou důvodné.
10. První žalobní námitka spočívala ve tvrzení, že žalovaný při svém rozhodování nedbal na základní zásady činnosti správních orgánů a porušil je, i když jeho přijaté řešení nebylo v souladu s veřejným zájmem a zcela neodpovídalo okolnostem daného případu, když žalobce je přesvědčen, že tento orgán při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů rozhodl odlišně. K tomuto žalobnímu tvrzení bylo odkázáno na ust. § 2 odst. 4 správního řádu. Kromě toho, že v tomto zákonném ustanovení je zakotvena zásada ochrany veřejného zájmu, z něj vyplývá rovněž i zásada nestrannosti, materiální ekvity a legitimního očekávání, tedy předvídatelnosti rozhodnutí. Podle zásady legitimního očekávání pak platí, že správní orgán dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Údajné porušení této zásady tvrdila jak zákonná zástupkyně nezl. žalobce, tak i jeho právní zástupce, pouze ve zcela obecné rovině, aniž by uvedli jediný konkrétní případ, ve kterém žalovaný či správní orgán I. stupně postupovali odlišným způsobem a porušili tak tuto jednu ze základních zásad správního řízení. K uvedenému musí krajský soud konstatovat, že ve správním spisu žalovaného je založen přípis správního orgánu I. stupně ze dne 21.3.2017, kterým předkládal svůj správní spis s odvoláním žalovanému, a ve kterém ke shora uvedené námitce

konstatoval, že případ žalobce je zcela ojedinělý a že v podobné věci, kdy byl osobě v hmotné nouzi nabídnut dar, který má být využit ve prospěch nezl. dítěte a tato osoba (tj. zákonná zástupkyně nezl. žalobce) tento dar odmítla s tím, že se jedná o žebrání, se správní orgán nesetkal. Je tedy zřejmé, že v této věci nelze postupovat v souladu se zásadou legitimního očekávání, neboť tento případ je naprosto ojedinělý, když o žádné, byť aspoň více či méně podobné věci, správní orgán ještě nikdy nerozhodoval. Z uvedených důvodů krajský soud uzavírá, že je tato žalobní námitka nedůvodná.

11. Obsahem dalšího žalobního tvrzení pak bylo to, že žalobci mimořádná okamžitá pomoc náleží, neboť je osobou nacházející se v hmotné nouzi a splňuje podmínky nároku na tuto dávku pomoci v hmotné nouzi. Kromě toho, co již bylo řečeno o dávce okamžitá pomoc v hmotné nouzi shora, nutno doplnit (ve shodě s tvrzením žalovaného), že dávka pomoci v hmotné nouzi mimořádná okamžitá pomoc na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte, je svou povahou charakterizována jakožto dávka fakultativní, přičemž jde o dávku nenárokovou, peněžní povahy a jednorázovou. Žalobou napadené rozhodnutí, jehož předmětem bylo odvolání zákonné zástupkyně nezl. žalobce, se zabývalo pouze poskytnutím náhrady za zakoupení nového batohu nezletilému, zabývalo se tedy jen rozsahem podaného odvolání. Jak ovšem vyplynulo z obsahu správního spisu prvoinstančního správního orgánu, tento batoh zákonná zástupkyně nezl. žalobce zakoupila ještě před vydáním rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Další rozhodnou skutečností pro posouzení nároku nezl. žalobce na mimořádnou okamžitou pomoc bylo dle názoru krajského soudu to, že jeho zákonná zástupkyně nevyužila peněžních prostředků spolku G.H.O. St. ve výši 3 000 Kč, které na náklady nezletilého uvedené v žádosti o tuto dávku mohla použít. Pakliže zákonná zástupkyně nezl. žalobce tyto získané peněžní prostředky odmítla z morálních důvodů či z důvodu nuceného snášení zásahu do soukromí rodiny, které nevyšly nijak konkrétně najevo, došel krajský soud ke stejnému názoru jako oba správní orgány a to, že za této situace nelze nezl. žalobce považovat za osobu v hmotné nouzi s nárokem na poskytnutí mimořádné okamžité pomoci. Je proto i v této části žaloba nedůvodná.
12. Ze shora uvedených důvodů krajský soud proto žalobu v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl, přičemž v této věci rozhodl rozsudkem bez jednání v souladu s ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.
13. Žádnému z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v řízení úspěch neměl a žalovanému toto právo ze zákona nenáleží (ust. § 60 odst. 1, 2 s.ř.s.).
14. V průběhu řízení doručila zákonná zástupkyně nezl. žalobce krajskému soudu „žádost o zrušení ustanovení JUDr. Pavla Juchelky“, k čemuž uvedla, aby tak soud učinil z důvodu hospodárnosti řízení, neboť žalobu již doplnila podle pokynů soudu, a že v této fázi řízení se domnívá, že zastoupení je nevhodné, jelikož není „povinné“, a že případné pro žalobce nepříznivé rozhodnutí soudu lze zvrátit v řízení o kasační stížnosti. Podání zákonné zástupkyně zcela postrádá logiku už proto, že podmínkou řízení o případné kasační stížnosti je právě povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání. Navíc zastoupení nezl. žalobce advokátem krajský soud nadále považuje za potřebné k ochraně jeho práv (ust. § 35 odst. 9 s.ř.s.). Návrh zákonné zástupkyně, aby byl advokát JUDr. Pavel Juchelka zproštěn povinnosti zastupovat nezl. žalobce v tomto řízení krajský soud proto zamítl.
15. Ustanovenému advokátovi nezl. žalobce byla přiznána odměna ve výši 4 719 Kč za tři úkony právní služby po 1 000 Kč a tři režijní paušály po 300 Kč dle ust. § 7, § 9 odst. 2 a § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. v platném znění, tj. 3 900 Kč a s připočtením 21% DPH ve výši 819 Kč činí odměna celkem 4 719 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to písemně ve dvojím vyhotovení. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 21.3.2018

JUDr. Petr Indráček
samosoudce